

Kistétényi Melinda laudációja

Zeneművészeti Tagozat PHC-javaslat 2024. 09. 17.

Meggyőződésem, hogy Kistétényi Melinda korának, de az egyetemes magyar művészetnek is egyik legkiemelkedőbb, legsokoldalúbb kiválósága volt. Melinda mindenekelőtt mint egyedülálló zenei adottságokkal megáldott muzsikusz élmékezetünkben.

Emlékszünk a kiváló orgonistára, zongoristára, de valószínű, hogy többen fel tudjuk idézni magunkban varázslatos énekhangját is. Zenei hallása már a legendák kategóriájába tartozott. (Úgy tudom – Kodály mondta egyszer, hogy a Zeneakadémián csak Kistétényi Melindának és a falnak van füle.) A transzportálás soha nem okozott gondot számára. Egyszer lapozhattam neki a rádióban élő adásban. Emlékszem, hogy az énekes szólista közvetlenül az adás előtt mondta Melindának, hogy valami probléma van a hangszálaival és jó lenne, ha a műveket egy hanggal lejjebb énekelhetné. Melinda nézte a kottát és megállapodott magával, hogy akkor az alt-kulcs, az tenor-kulcs, az egy oktávval feljebb, ez egy oktávval lejjebb... Piros lámpa, ADÁS.

Melinda különleges adottságai általában mindenkit lenyűgöztek, de volt, akiket irritált (féltékenység!) a „Melinda-legenda”. Egyszer egy orgonavizsgán Melinda Bach: G-dúr prelúdium és fűgáját játszott. Miután elhangzott a mű, a bizottság tagjai közül valaki „vicces” kedvében lévén (megpróbálva tompítani ama bizonyos „legendának” a fényét) megkérdezte: Melindácska (!) el tudná játszani ezt a művet egy hanggal magasabban is? Melinda is tréfás kedvében volt és már játszott is.

Melindából úgy áradt a zeneiség és a jóság, hogy pedagógiai tevékenységét tekintve órái messze túlnőttek egy szolfézsóra kereteit. Mikor úgy érezte, hogy a növendékek kezdenek „bágyadni”, akkor kivitte a csapatot a folyosóra és a szolfézsórából tornaóra lett, majd irány vissza a dallamok világába.

Melinda szervezett zenekart is. A műveket ő tanította be, maga vezényelte. A Zeneakadémia hallgatói boldogan csatlakoztak a kezdeményezéshez. Általában Bach-műveket játszottunk. Délelőtti matinékat szerveztünk különböző múzeumokban. De elhangzott olyan mű is, mint a János-passió.

Melinda improvizációi lenyűgözőek voltak. (Ezt én mind Fönről kapom-mondta).

Tardy László karnagy úr felhatalmazott, hogy laudációmban megemlíthessem az ő egyik Melindával kapcsolatos emléket.

Berlinben történt. Melinda leült a zongorához és játszani kezdett. A berlini muzsikustársak egyike meglepődve hallgatta mondván: én Bach összes prelúdium és fűgáját ismerem, hogy lehet, hogy ezt nem? Úgy lehetett, hogy ez is „fönről” jött. (!)

Melinda lelkesen gyűjtötte a köveket, kavicsokat. Értetlenkedve kérdezte: „Hát te nem látod ebben a kőben Krisztus arcát vagy Mária arcát”? Előkerült a filctoll és azután mi is láttuk. Michelangelo is mondta, hogy a márványban benne van az „alak” csak a fölösleget kell levenni!

Az utolsó zenei emlékem Melindával kapcsolatban: Uzsoki utcai kórház – kezelőorvosa átadta neki a szobáját és vittek oda egy elektromos zongorát. Többször kihallatszott ebből a szobából Melinda éneke. Kísérte magát. Az utolsó, amit hallottam Bach-mű volt – „Komm süsser Tod...”

Még nem esett szó Melindáról a zeneszerzőről, a költőről, a műfordítóról. De hosszú lenne, ha gazdag munkásságának minden ágáról szólni szeretnénk. Egy fontos dolgot azonban még szeretnék megemlíteni. Melinda szeretett fia Szabó Kristóf Amadé küldött egy köszönőlevelet az MMA Zeneművészeti Tagozatának, melyben megköszönte, hogy édesanyja megkapta a

posztumusz elismerést. Egyben jelezte, hogy édesanyja születésének 100. évfordulójának évében (2026) készülnek megjelentetni egy könyvet. Kristóf a fenti levelében így írt: „Édesanyám életének utolsó 10-20 évében számtalanul ontotta magából a filctollas rajzokat is, egész füzeteket töltött meg ezekkel. A zenei hagyaték mellett (melyet most Kristóf volt váci osztálytársa, Göllesz Zoltán szkennel) ezek a rajzok is „közkinccsé” válhatnának.”

Budapest, 2024. szeptember

(Lantos István)